

VEDÂ HUTBESİ

Hamd, Allahü teâlâyâ mahsustur. Ona hamd eder, Ondan bağışlanmak diler ve Ona tevbe ederiz. Nefslerimizin şerlerinden ve amellerimizin günâhlarından Allahü teâlâyâ sığınırız. Allahü teâlânın doğru yola ilettiğini saptıracak, saptırdığını da doğru yola iletecek yoktur.

Şehâdet ederim ki, Allahü teâlâdan başka ilah yoktur. O, birdir. Onun eşi, ortağı yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed (aleyhisselâm) Onun kulu ve resûlüdür.

Ey Allah'ın kulları! Size, Allahü teâlâdan korkmanızı ve Ona itâat etmenizi vasiyet ederim.

Ey insanlar! Sözümlü iyi dinleyiniz! Bilmiyorum, belki bu seneden sonra sizinle burada ebedî olarak bir daha birleşmeyeceğim.

İnsanlar! Bugünleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz (Mekke) nasıl mübârek bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, namûslarınız da öyle mukaddestir. Her türlü tecâvüzden korunmuştur.

Eshâbım! Yarın Rabbinize kavuşacaksınız ve bugünkü her hâl ve hareketinizden muhakkak sorulacaksınız. Sakın benden sonra eski sapıklıklara dönüp de birbirinizin boynunu vurmayınız! Bu vasiyetimi burada bulunanlar bulunmayanlara bildirsin! Olabilir ki, bildirilen kimse, burada bulunup işitenden daha iyi anlayarak muhâfaza etmiş olur.

Eshâbım! Kimin yanında bir emânet varsa onu sahibine versin! Fâizin her çeşidi kaldırılmıştır. Ayağımın altındadır. Lâkin borcunuzun aslını vermeniz gerekir. Ne zulm ediniz, ne de zulme uğrayınız. Allahü teâlânın emriyle, fâizcilik artık yasaktır. Câhiliyyetten kalma bu çirkin âdetin her türlü ayağımın altındadır. İlk kaldırdığım fâiz de Abdülmuttalip'in oğlu (amcam) Abbâs'ın fâizidir.

Eshâbım! Câhiliyet devrinde güdülen kan dâvâları da tamamen kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan dâvâsı Abdülmuttalib'in torunu (amcamoğlu) Rebîa'nın kan dâvâsıdır.

Ey insanlar! Harb edebilmek için harâm ayların yerlerini değiştirmek, şüphesiz ki, küfürde çok ileri gitmektir. Bu, kâfirlerin kendisi ile dalâlete düşürdükleri bir şeydir. Bir sene, helâl olarak kabûl ettikleri (bir ayı), öbür sene harâm olarak îlân ederler. Cenâb-ı Hakk'ın helâl ve harâm kıldıklarının sayısına uydurmak için bunu yaparlar. Onlar, Allahü teâlânın harâm kıldığını helâl, helâl kıldığını da harâm ederler.

Ey Eshâbım! Haccı tam zamanında yapıyoruz. Ayların sırası, Allahü teâlânın yarattığı zamandaki gibidir. Hiç şüphe yok ki, zaman Allahü teâlânın yarattığı gündeki şekil ve nizâmına dönmüştür.

Ey insanlar! Bugün şeytan, sizin şu topraklarınızda yeniden tesir ve hâkimiyetini kurma gücünü ebedî sûrette kaybetmiştir. Fakat siz; bu kaldırdığım şeyler dışında, küçük gördüğünüz işlerde ona uyarsanız bu onu memnûn edecektir. Dîninizi korumak için bunlardan da sakınınız!

**Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allahü teâlâdan korkmanızı tavsiye ederim. Siz, kadınları, Allahü teâlânın emâneti olarak al-
dınız; onların nâmuslarını ve iffetlerini Allahü teâlâ adına söz vererek helâl
edindiniz. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız; onların da sizin üzerinizde hakları
vardır. Sizin kadınlar üzerindeki hakkınız; onların, âile mahremiyetinizi, sizin
hoşlanmadığınız hiç bir kimseye çiğnetmemeleridir. Eğer râzı olmadığınız her-
hangi bir kimseyi âile yuvanıza alırlarsa, onları hafifçe döğüp sakındırabilirsi-
niz. Kadınların da sizin üzerinizdeki hakları, meşrû bir şekilde, her türlü yiyim
ve giyimlerini temin etmenizdir.**

**Ey mü'minler! Size bir emânet bırakıyorum ki, ona sıkı sarıldıkça, yolunuzu
hiç şaşmazsınız. O emânet, Allahü teâlânın kitâbı Kur'ân-ı kerîmdir. (Başka
rivâyetlerde; “Sünnetim” ve “Ehl-i beytim” diye de bildirilmiştir.)**

**Ey Mü'minler! Sözümleri iyi dinleyiniz ve iyi muhâfaza ediniz! Müslüman,
müslümanın kardeşidir ve böylece bütün müslümanlar kardestir. Din karde-
şinize âid olan herhangi bir hakka tecâvüz, başkasına helâl değildir. Meğer ki,
gönül hoşluğuyla kendisi vermiş olsun.**

**Eshâbım! Nefsinize (kendinize) zulmetmeyiniz. Kendinizin de üzerinizde
hakkı vardır.**

**Ey insanlar! Allahü teâlâ her hak sâhibine hakkını (Kur'ân-ı kerîmde) vermiş-
tir. Vârise, vasiyete lüzum yoktur. Çocuk kimin döşğinde doğmuşsa, ona âittir.
Zinâ eden için mahrûmiyet vardır. Babasından başkasına âit soy iddiâ eden
soysuz, yâhud efendisinden başkasına intisâba kalkan nankör, Allahü teâlânın
gazâbına, meleklerin ve bütün müslümanların lânetine uğrasın! Cenâb-ı Hak,
bu gibi insanların ne tövbelerini, ne de adâlet ile şehâdetlerini kabûl eder.**

**Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir; hepiniz Âdem'in
çocuklarıdır. Âdem ise topraktandır. Allah katında en kıymetliniz, takvâsı
çok olanınızdır. Arabın Arab olmayana bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak
takvâ ileddir. Sakat siyah bir köle başınıza âmir olarak tayin edilse, sizi Allah'ın
kitâbı ile idâre ederse, onu dinleyin ve itâat edin.**

**Suçlu kendi suçundan başkası ile suçlanamaz. Baba, oğlunun suçu üzerine,
oğlu da babasının suçu üzerine suçlanamaz.**

Ey insanlar! Dikkat ediniz! Şu dört şeyi kesinlikle yapmamalısınız:

- 1- Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayın.
- 2- Allah'ın harâm kıldığı canı, haksız yere öldürmeyin.
- 3- Zinâ etmeyin.
- 4- Hırsızlık yapmayın.

**Lâ ilahe illallah, Muhammedün resûlullah deyinceye (yâni müslüman olunca-
ya) kadar insanlarla cihâd etmek üzere emrolundum. Onlar bunu söyledikleri
zaman kanlarını ve mallarını korumuş olurlar. Hesapları ise Allahü teâlâyâ ait-
tir.**

Ey insanlar! Yarın beni sizden soracaklar, ne diyeceksiniz?!...”

Eshâb-ı kirâm;

- Allahü teâlânın dînini tebliğ ettin. Vazifeni yerine getirdin. Bize vasiyet ve

nasîhatte bulundun, diye şehâdet ederiz, dediler.

Bunun üzerine Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz, mübârek şehâdet parmağını kaldırarak cemâat üzerine indirdiler ve;

- **Şâhid ol yâ Rab! Şâhid ol yâ Rab! Şâhid ol yâ Rab!** buyurdular.

Sevgili Peygamberimiz, Vedâ Hutbesi’ni okuduğu gün, Mâide sûresinin;

“Bugün dîninizi sizin için ikmâl eyledim. Üzerinize olan nîmetimi tamamladım ve size din olarak İslâmiyet’i vermekle râzı oldum...” meâlindeki 3. âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Peygamber Efendimiz, bu âyet-i kerîmeyi, Eshâb-ı kirâma okuyunca Hazret-i Ebû Bekr ağlamaya başladı. Eshâb-ı kirâm, ağlamasının sebebini sorunca;

- Bu âyet-i kerîme, Resûlullah’ın vefâtının yakın olduğuna delâlet ediyor. Onun için ağlıyorum, buyurdu.

Hutbeyi müteakip **Cebel-i Rahme**’de vakfeye durdular. Akşam namazını **Arafat**’ta kılmayıp yatsı namazı ile birlikte **Müzdelife**’de kıldırıldılar. O gece Müzdelife’de kaldılar. Ertesi sabah vakti **Meşâr-il-harâm**’da vakfeye durdular. Bayramın birinci günü Müzdelife’den Minâ’ya hareket ettiler. Yolda **Muhasser** denilen **Eshâb-ı fil**’in durak yeri olan bu vâdide durmayıp geçtiler.

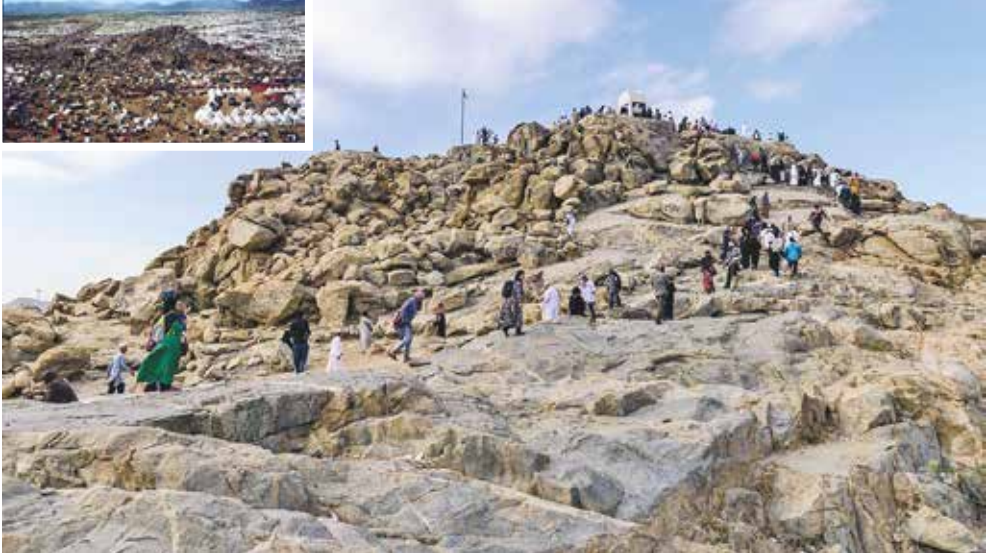
Minâ’ya geldiler, burada kurbanlık develerden bizzat 63’ünü kendileri kesip bıçağı hazret-i Ali’ye verdiler. Geri kalanı hazret-i Ali kesti. Bayramın ikinci, üçüncü ve dördüncü günleri cemreleri yapıp Zilhiccenin ondördüncü günü sabah namazından önce **Beytullah**’a geldiler ve Vedâ tavâfı yaptılar.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz, Mekke’de 10 gün kalıp, Vedâ haccını ve Vedâ tavâfını yaparak Medîne’ye döndüler. Mescid-i Nebî’de iki rek’at namaz kılıp hane-i sâadetlerine teşrif buyurdular.

Vedâ haccından sonra Eshâb-ı kirâm, geldikleri yerlere gidip Resûlullah’ın bildir-diği ve emrettiği şeyleri oralarda anlattılar.

Arafat

Hicretin onuncu yılında vukû bulan diğer olaylar

Peygamberlik iddiâsında bulunan yalancılardan ortaya çıkmasıdır. Bunlardan birisi Yemen’de ortaya çıkan Esved-i Anesî’dir. Sevgili Peygamberimizin emri üzerine Esved-i Anesî, Yemen’deki müslümanlar tarafından evinde öldürüldü..

(Diğeri Müseylemet-ül Kezzâb’dır. Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin vefâtından sonra Hazret-i Ebû Bekr, Müseyleme üzerine Hâlid bin Velîd kumandasında bir ordu gönderdi. Müseyleme, Vahşi “radıyallahü anh” tarafından öldürüldü.)

**Gönül hûn oldu şevkinden boyandım yâ Resûlullah,
Nasıl bilmem bu nirâna dayandım yâ Resûlullah,
Ezel bezminde bir dinmez figândım yâ Resûlullah,
Cemâlinle ferah-nâk et ki yandım yâ Resûlullah!**

**Gül açmaz çağlayan akmaz, ilâhî nûrun olmazsa,
Söner âlem, nefes kalmaz, felek manzurun olmazsa,
Firâk ağlar, visâl ağlar, ezel mestûrun olmazsa,
Cemâlinle ferah-nâk et ki yandım yâ Resûlullah!**

**Yanan kalbe devâsın sen, bulunmaz bir şifâsın sen,
Muazzam bir sehâsın sen, dilerse rehnümâsın sen,
Habîb-i kibriyâsın sen, Muhammed Mustafâsın sen,
Cemâlinle ferah-nâk et ki yandım yâ Resûlullah!**

**Erir cânlar o gül-bûy-ı revân-bahşın hevâsından,
Güneş titrer, yanar dîdârının, bak, ihtirâsından,
Perîşân bir niyâz inler hayâtın muntelhâsından,
Cemâlinle ferah-nâk et ki yandım yâ Resûlallah!**